

BỘ QUỐC PHÒNG

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: /BC-BQP

Hà Nội, ngày ... tháng ... năm 2025

DỰ THẢO

BÁO CÁO

**Tổng kết thi hành pháp luật về phòng, chống phổ biến vũ khí
hủy diệt hàng loạt từ năm 2019 đến năm 2024**

Kính gửi: Chính phủ.

Thực hiện Quyết định số 432/QĐ-TTg ngày 27/03/2020 của Thủ tướng Chính phủ về ban hành Kế hoạch thực hiện Nghị định về phòng, chống phổ biến vũ khí hủy diệt hàng loạt (VKHDHL), trong đó giao Bộ Quốc phòng đánh giá kết quả thực hiện Nghị định số 81/2019/NĐ-CP ngày 11/11/2019 của Chính phủ về phòng, chống phổ biến VKHDHL (sau đây gọi tắt là Nghị định số 81/2019/NĐ-CP) và kiến nghị xây dựng Luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL.

Trên cơ sở triển khai thực hiện công tác phòng, chống phổ biến VKHDHL giai đoạn 2019-2024, Bộ Quốc phòng báo cáo kết quả thi hành pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL từ năm 2019 đến năm 2024 như sau:

I. ĐẶC ĐIỂM TÌNH HÌNH

Giai đoạn 2019-2024, thế giới có những biến động lớn như: Đại dịch Covid-19, xung đột vũ trang Nga-Ukraine, Israel-Hamas, căng thẳng trên bán đảo Triều Tiên... với nhiều diễn biến phức tạp, khó lường tác động mạnh mẽ và sâu sắc đến tình hình an ninh chính trị thế giới. Cạnh tranh địa chính trị giữa các nước lớn ngày càng gay gắt, VKHDHL trở thành con bài chính trị, vũ khí rắn đe của nhiều quốc gia. Trong bối cảnh các cơ chế kiểm soát VKHDHL bị suy yếu do mâu thuẫn chính trị giữa các quốc gia ngày càng sâu sắc, một số quốc gia tiếp tục tìm cách sở hữu, nghiên cứu, phát triển, hiện đại hoá vũ khí hạt nhân; các tổ chức khủng bố vẫn luôn tìm cách tiếp cận, sở hữu các loại VKHDHL bằng nhiều cách thức, thủ đoạn. Các hoạt động liên quan đến phổ biến VKHDHL tiếp tục diễn ra phức tạp với nhiều hình thức khác nhau trên thế giới. Đặc biệt là những thành tựu khoa học, công nghệ trong cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư như: Trí tuệ nhân tạo, robot thông minh, công nghệ điện toán đám mây, vật liệu tiên tiến, công nghệ in 3D, công nghệ gen thế hệ mới, công nghệ sinh học tổng hợp... đang tạo ra những thách thức mới trong phòng, chống phổ biến VKHDHL. Các hoạt động tài trợ phổ biến VKHDHL cũng đang ngày càng trở nên tinh vi hơn thông qua sự phát triển của công nghệ tiền kỹ thuật số (Bitcoin, Ethereum...), ví điện tử...

Khu vực châu Á - Thái Bình Dương có vị trí trọng yếu trên thế giới, tiếp tục là động lực quan trọng của kinh tế toàn cầu, song tiềm ẩn những yếu tố gây mất ổn định do cạnh tranh chiến lược, tranh chấp lãnh thổ, tài nguyên. Tình hình

khu vực ASEAN cơ bản ổn định, nhưng tiềm ẩn nhiều nguy cơ phức tạp, nhất là xung quanh vấn đề Myanmar, Biển Đông với nhiều diễn biến phức tạp, khó lường, đe dọa nghiêm trọng đến hoà bình, ổn định trong khu vực.

Trong nước, tình hình an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội cơ bản ổn định, kinh tế giữ được đà tăng trưởng; quốc phòng, an ninh, đối ngoại được tăng cường, chủ quyền quốc gia được giữ vững. Việt Nam luôn nhất quán đường lối không phổ biến VKHDHL; tôn trọng độc lập chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ của các quốc gia khác, bảo đảm minh bạch trong việc sử dụng các vật liệu hạt nhân, tác nhân sinh học, hóa học vì mục đích hòa bình; luôn tạo điều kiện phát triển các sáng kiến nhằm ngăn chặn việc nghiên cứu, phát triển, sản xuất, tàng trữ và sử dụng VKHDHL và nghiêm cấm mọi hành vi phổ biến và tài trợ phổ biến VKHDHL.

Tuy nhiên, cùng với sự hội nhập ngày càng sâu rộng vào nền kinh tế toàn cầu, Việt Nam cũng đứng trước những nguy cơ bị các nhân tố nhà nước, phi nhà nước lợi dụng để tiến hành các hoạt động rửa tiền, tài trợ khủng bố, tài trợ phổ biến VKHDHL. Mặt khác, các thế lực thù địch, phản động vẫn đẩy mạnh các hoạt động tuyên truyền, xuyên tạc chống phá Đảng, Nhà nước, lực lượng vũ trang, phá hoại mối đại đoàn kết quân tộc; không loại trừ khả năng các thế lực thù địch, phản động âm mưu sử dụng VKHDHL nhằm khủng bố, vu cáo Việt Nam tàng trữ, sử dụng VKHDHL, tạo cơ can thiệp quân sự vào Việt Nam.

II. KẾT QUẢ THỰC HIỆN NGHỊ ĐỊNH SỐ 81/2019/NĐ-CP GIAI ĐOẠN 2019-2024

1. Công tác lãnh đạo, chỉ đạo, triển khai

Để thực hiện Nghị định số 81/2019/NĐ-CP, ngày 27/3/2020, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 432/QĐ-TTg ban hành Kế hoạch triển khai thực hiện Nghị định của Chính phủ về phòng, chống phổ biến vũ khí hủy diệt hàng loạt (Quyết định số 432/QĐ-TTg), trong đó giao các bộ, ngành, địa phương tuyên truyền, phổ biến nội dung của Nghị định; các thông tin, văn bản có liên quan đến phổ biến, tài trợ phổ biến VKHDHL và hoạt động phòng, chống phổ biến, tài trợ phổ biến VKHDHL; rà soát, đề xuất, kiến nghị cơ quan có thẩm quyền kịp thời sửa đổi, bổ sung, thay thế, bãi bỏ hoặc ban hành mới các văn bản quy phạm pháp luật để bảo đảm phù hợp, thống nhất với Nghị định; nâng cao năng lực cho các cơ quan, đơn vị, lực lượng thực hiện nhiệm vụ phòng, chống phổ biến VKHDHL.

Bên cạnh kế hoạch cụ thể triển khai thực hiện Nghị định số 81/2019/NĐ-CP, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành nhiều văn bản, kế hoạch để thực hiện các quy định pháp luật có liên quan đến phòng, chống phổ biến VKHDHL như: Quyết định số 828/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ ngày 31/5/2021 ban hành Đánh giá rủi ro quốc gia về tài trợ phổ biến VKHDHL; Quyết định số 941/QĐ-TTg ngày 05/8/2022 của Thủ tướng Chính phủ về việc ban hành Kế hoạch hành động quốc gia về phòng, chống rửa tiền, tài trợ khủng bố và tài trợ phổ biến VKHDHL giai đoạn 2021-2025; Quyết định số 194/QĐ-TTg ngày 23/2/2024 của Thủ tướng Chính

phủ về việc ban hành Kế hoạch hành động quốc gia thực hiện cam kết của Việt Nam về phòng, chống rửa tiền, tài trợ khủng bố và tài trợ phổ biến VKHDHL. Ngoài ra, ngày 10/9/2021, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 1494/QĐ-TTg phê duyệt Chương trình “Nâng cao năng lực hệ thống y học dự phòng Quân đội”, trong đó giao nhiệm vụ cho các cơ quan, đơn vị thuộc Bộ Quốc phòng liên quan đến phòng chống vũ khí sinh học¹.

Trên cơ sở kế hoạch do Thủ tướng Chính phủ ban hành, các bộ, ngành, địa phương đã có những kế hoạch cụ thể triển khai có hiệu quả các hoạt động phòng, chống phổ biến VKHDHL², như tuyên truyền phổ biến, giáo dục pháp luật, nâng cao nhận thức của người dân về phòng, chống phổ biến VKHDHL, xây dựng kế hoạch ngăn chặn hoạt động phổ biến VKHDHL; phương án ứng phó, khắc phục hậu quả của việc phổ biến VKHDHL trong huấn luyện và diễn tập ở các cấp.

Bộ Quốc phòng - Cơ quan đầu mối quốc gia về phòng, chống phổ biến vũ khí hủy diệt hàng loạt, cũng đã ban hành nhiều văn bản, công văn hướng dẫn các đơn vị đầu mối, các bộ, ngành thực hiện các nhiệm vụ liên quan đến phòng, chống phổ biến VKHDHL³; ban hành các văn bản quy định về tổ chức và hoạt động của Cơ quan đầu mối quốc gia, Cơ quan thường trực của cơ quan đầu mối quốc gia (Cơ quan thường trực 81)⁴; quy định về nhiệm vụ của các lực lượng chức năng, chuyên môn

¹ Giao nhiệm vụ nghiên cứu khoa học cho hệ thống YHDP Quân đội trong lĩnh vực: Nghiên cứu phát triển vắc xin, sinh phẩm y tế phát hiện, chẩn đoán tác nhân gây bệnh truyền nhiễm, nhất là các bệnh truyền nhiễm mới, nguy hiểm, đặc biệt nguy hiểm; phòng, chống vũ khí sinh học, thảm họa sinh học.

² Các bộ, ngành, địa phương đã ban hành Kế hoạch triển khai thực hiện và cung cấp thông tin, báo cáo kết quả thực hiện Nghị định số 81/2019/NĐ-CP. Các bộ, cơ quan ngang bộ: Bộ Quốc phòng, Bộ Công an, Bộ Tư pháp, Bộ Tài chính, Bộ Xây dựng, Ngân hàng Nhà nước, Bộ Công Thương, Bộ TN&MT, Bộ GTVT, Bộ KH&ĐT; các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương: Bà Rịa-Vũng Tàu, Bắc Giang, Bắc Kạn, Bạc Liêu, Bắc Ninh, Bến Tre, Bình Định, Bình Dương, Bình Phước, Bình Thuận, Cà Mau, Cần Thơ, Đà Nẵng, Đắk Lắk, Đắk Nông, Điện Biên, Đồng Nai, Đồng Tháp, Gia Lai, Hà Giang, Hà Nam, Hà Nội, Hà Tĩnh, Hải Dương, Hải Phòng, Hậu Giang, Hòa Bình, Hưng Yên, Khánh Hòa, Kiên Giang, Lai Châu, Lâm Đồng, Lạng Sơn, Lào Cai, Nam Định, Nghệ An, Ninh Bình, Ninh Thuận, Phú Thọ, Phú Yên, Quảng Bình, Quảng Ngãi, Quảng Ninh, Sóc Trăng, Sơn La, Tây Ninh, Thái Bình, Thái Nguyên, Thanh Hóa, Thừa Thiên-Huế, Trà Vinh, Tuyên Quang, Vĩnh Long, Vĩnh Phúc, Yên Bái.

³ Công văn số 13387/BQP-BCHH ngày 28/11/2019 của Bộ Quốc phòng về việc triển khai thực hiện Nghị định số 81/2019/NĐ-CP; Công văn số 3718/CQĐMQG-CQTT81 ngày 11/11/2020 và số 769/CQĐMQG-CQTT81 ngày 19/3/2021 của Cơ quan đầu mối quốc gia Việt Nam về phòng, chống phổ biến WMD về việc đề nghị cung cấp thông tin, báo cáo kết quả thực hiện Nghị định số 81/2019/NĐ-CP; Công văn số 01/CQTT81-TH ngày 30/6/2020 của Cơ quan thường trực 81 về việc phổ biến, triển khai Nghị định số 81/2019/NĐ-CP ngày 11/11/2019 của Chính phủ về phòng, chống phổ biến WMD; Công văn số 4406/BQP-CQĐMQG ngày 05/11/2021 của Bộ Quốc phòng về việc báo cáo kết quả thực hiện Nghị định số 81/2019/NĐ-CP; Công văn số 21/CQTT81-TH ngày 30/6/2023 về việc tăng cường quản lý trong công tác phòng, chống phổ biến WMD; Báo cáo số 1065/BC-BQP ngày 25/3/2024 về kết quả thực hiện Nghị định của Chính phủ về phòng, chống phổ biến WMD giai đoạn 2019-2023; Công văn số 3787/BQP-BCHH ngày 13/9/2024 về việc đánh giá kết quả thực hiện Nghị định số 81/2019/NĐ-CP giai đoạn 2019-2024.

⁴ Quyết định số 859/QĐ-BQP ngày 17/3/2020 quy định tổ chức và hoạt động của Cơ quan đầu mối quốc gia, Cơ quan thường trực 81; Quyết định số 4805/QĐ-BQP ngày 04/10/2023 Bổ sung thành viên Cơ quan đầu mối quốc gia Việt Nam về phòng, chống phổ biến WMD; các quyết định số 148 đến 160/QĐ-BQP ngày 23/6/2021 về việc kiêm nhiệm chức danh Thành viên Cơ quan đầu mối quốc gia; Quyết định số 2939/QĐ-BQP ngày 25/9/2020 về việc “Tổ chức lại Trung tâm Dự toán Phóng xạ - Hóa học thuộc Bộ Tham mưu, BTL Hóa học thành Trung tâm Dự toán Phóng xạ - Hóa học và phòng, chống phổ biến WMD trực thuộc BTL Hóa học” nhằm kiện toàn Cơ quan giúp việc của Cơ quan thường trực 81; Quyết định số 3941/QĐ-BCHH ngày 30/11/2023 kiện toàn Cơ quan thường trực của Cơ quan đầu mối quốc gia Việt Nam về phòng, chống phổ biến WMD; Thông tư số 29/TT-BQP ngày 04/3/2021 của Bộ Quốc phòng sửa đổi, bổ sung một số điều của Thông tư số 62/2012/TT-BQP ngày 29/6/2012 của Bộ trưởng Bộ Quốc phòng quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và mối quan hệ công tác của Bộ Tư lệnh Hóa học.

tham gia phòng, chống phổ biến VKHDHL; ban hành hướng dẫn về mặt chuyên môn, nghiệp vụ trong phòng, chống phổ biến VKHDHL⁵ làm căn cứ xử lý tình huống liên quan đến phổ biến, tài trợ phổ biến VKHDHL; hướng dẫn các Đơn vị đầu mối về phòng, chống phổ biến VKHDHL thực hiện chế độ trao đổi thông tin, báo cáo định kỳ, đến nay, công tác báo cáo đã đi vào nề nếp⁶.

Việc ban hành kế hoạch và các văn bản hướng dẫn, chỉ đạo kịp thời triển khai các văn bản quy phạm pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL đã giúp cho hoạt động quản lý nhà nước về phòng, chống phổ biến VKHDHL có hiệu lực, hiệu quả, các quy định pháp luật đi vào thực tiễn cuộc sống, nâng cao ý thức của người dân, doanh nghiệp và các cơ quan nhà nước đối với hoạt động phòng, chống phổ biến VKHDHL.

2. Công tác thông tin, tuyên truyền, phổ biến

Thực hiện các quy định của Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật, Luật Tiếp cận thông tin và nhằm nâng cao nhận thức của các cơ quan, tổ chức và người dân trong hoạt động phòng, chống phổ biến VKHDHL cũng như bảo đảm công dân có quyền được thông tin về pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL, công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về lĩnh vực này trong những năm qua có những kết quả sau:

Bộ Quốc phòng đã chủ trì, phối hợp các cơ quan có liên quan tổ chức các hội nghị quán triệt, phổ biến các quy định pháp luật trong lĩnh vực này đối với sĩ quan, quân nhân chuyên nghiệp, cho cán bộ, công chức của các cơ quan, tổ chức có liên quan đến hoạt động phòng, chống phổ biến VKHDHL như lĩnh vực hoạt động quản lý nhà nước về hạt nhân, phóng xạ, sinh học và hóa học. Bên cạnh đó, hằng năm, Bộ Quốc phòng cũng tổ chức các lớp Tập huấn chuyên sâu, chuyên đề về công tác phòng, chống phổ biến VKHDHL. Nhằm triển khai hiệu quả công tác tuyên truyền, phổ biến Nghị định số 81/2019/NĐ-CP, Bộ Quốc phòng đã ban hành Quyết định số 3511/QĐ-BQP ngày 06/10/2021 về phê duyệt Đề án “Tuyên truyền, phổ biến Nghị định số 81/2019/NĐ-CP ngày 11/ 11/2019 của Chính phủ về phòng, chống phổ biến VKHDHL giai đoạn 2021-2025”; đưa nội dung Nghị định số 81/2019/NĐ-CP vào chương trình giáo dục chính trị cho các đối tượng trong toàn quân và lực lượng dân quân tự vệ; thiết lập, duy trì và quản lý có hiệu quả hoạt động các trang thông tin về phòng, chống phổ biến VKHDHL trên Cổng thông tin điện tử của Bộ Quốc phòng và Cơ quan thường trực 81, cung cấp các tiện ích tra cứu thông tin, văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến phòng, chống

⁵ Quy định số 262/QyĐ-BQP ngày 27/01/2022 về việc đưa vào, đưa ra khỏi danh sách tổ chức và cá nhân liên quan đến phổ biến và tài trợ phổ biến WMD; Quy định số 263/QyĐ-BQP ngày 27/01/2022 về việc tiếp nhận thông tin, yêu cầu từ các quốc gia khác nhau liên quan đến phổ biến và tài trợ phổ biến WMD; Quyết định số 2562/QĐ-BQP ngày 14/7/2022 ban hành Danh mục vật liệu liên quan đến WMD. Danh mục vật liệu liên quan đến WMD.

⁶ Số Đơn vị đầu mối thực hiện chế độ báo cáo hằng năm, báo cáo sơ kết: Năm 2020, có 09 bộ, cơ quan ngang bộ và 52 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương; năm 2021, có 12 bộ, cơ quan ngang bộ và 54 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương; năm 2022 có 10 bộ, cơ quan ngang bộ và 55 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương; năm 2023 có 13 bộ, cơ quan ngang bộ và 53 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương; năm 2024 (tính đến 10/12/2024) đã có 12 bộ, cơ quan ngang bộ và 30 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương đã báo cáo kết quả thực hiện Nghị định số 81/2019/NĐ-CP.

phổ biến VKHDHL; xây dựng, phát hành nhiều phim tài liệu liên quan đến chống phổ biến VKHDHL⁷; đẩy mạnh các hoạt động thông tin, tuyên truyền về phòng, chống phổ biến VKHDHL trên các phương tiện thông tin đại chúng.

Các bộ, ngành địa phương cũng đã thường xuyên làm tốt công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL⁸ bằng nhiều hình thức như tổ chức hội thảo phổ biến, tập huấn, bồi dưỡng để nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ và kỹ năng xây dựng kế hoạch ứng phó sự cố, tình huống về VKHDHL; đưa các nội dung phòng, chống phổ biến VKHDHL vào các chương trình giáo dục quốc phòng⁹; quán triệt các điều ước quốc tế, Nghị quyết của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc về phòng, chống phổ biến VKHDHL; tạo điều kiện cho công chức của bộ, ngành tham gia đầy đủ các hội nghị phổ biến, tập huấn, bồi dưỡng về lĩnh vực này do Bộ Quốc phòng tổ chức. Ngoài ra, các bộ, ngành quản lý về tài chính, tín dụng cũng chú trọng công tác tuyên truyền, phổ biến cho các đối tượng là tổ chức tài chính, tổ chức, cá nhân kinh doanh ngành nghề phi tài chính có liên quan trong công tác phòng, chống tài trợ phổ biến VKHDHL.

Các hoạt động thông tin, tuyên truyền đã góp phần nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức, cán bộ, đảng viên, nhân dân về VKHDHL và hoạt động phòng, chống phổ biến VKHDHL.

3. Công tác tham mưu hoàn thiện hệ thống văn bản quy phạm pháp luật và các văn bản liên quan

Để hướng dẫn thực hiện các quy định của các Luật có liên quan đến phòng, chống phổ biến VKHDHL như Luật phòng, chống rửa tiền, Nghị định số 81/2019/NĐ-CP, thực hiện các điều ước quốc tế có liên quan đến phòng, chống phổ biến VKHDHL mà Việt Nam là thành viên, Cơ quan đầu mối quốc gia đã phối hợp với các bộ, ngành xây dựng, ban hành theo thẩm quyền, trình cơ quan có thẩm quyền ban hành các Nghị định, thông tư hướng dẫn chi tiết, cụ thể như:

Bộ Quốc phòng đang hoàn thiện hồ sơ dự thảo Nghị định sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 120/2013/NĐ-CP quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực quốc phòng, cơ yếu, trong đó bổ sung quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong phòng, chống phổ biến, tài trợ phổ biến VKHDHL. Đồng thời, Bộ Quốc phòng đã chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành như: Bộ Công an, Bộ Ngoại giao, Bộ Tư pháp, Bộ Tài chính, Bộ Công Thương, Bộ Khoa học và Công nghệ, Bộ Y tế, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Ngân hàng Nhà nước

⁷ Phim “Khát vọng hòa bình”, “V1 một thế giới hòa bình”, “Hiểm họa tiềm tàng”, “Chung tay vì một thế giới không vũ khí hủy diệt hàng loạt” chiếu trên kênh Truyền hình Quốc phòng Việt Nam và VTV2.

⁸ Sau 5 năm triển khai thực hiện Nghị định số 81/2019/NĐ-CP, đã có 14 bộ, cơ quan ngang bộ và 58 tỉnh, thành phố tổ chức các hoạt động tuyên truyền, phổ biến kiến thức pháp luật về Nghị định số 81/2019/NĐ-CP với sự phong phú về nội dung (giới thiệu quy định pháp luật, tập huấn nâng cao nhận thức cho nhân dân, lực lượng chức năng...) và đa dạng về hình thức (tọa đàm, báo giấy, tiểu phẩm kịch...) cho các tầng lớp cán bộ, công chức, viên chức và người dân địa phương. Theo thống kê của Bộ Thông tin và Truyền thông (tính đến 12/10/2024) đã có 1898 tin bài về phòng, chống phổ biến WMD được đăng tải trên 157 cơ quan báo chí trong cả nước.

⁹ Thông tư 46/2020/TT-BGDĐT về Chương trình môn Giáo dục quốc phòng và an ninh cấp trung học phổ thông do Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành.

... và các cơ quan, đơn vị có liên quan xây dựng dự thảo bộ hồ sơ đề nghị xây dựng Luật phòng, chống phổ biến VKHDHL trình các cấp thẩm quyền theo quy định.

Bộ Công an đã ban hành Thông tư số 38/2021/TT-BCA ngày 09/4/2021 quy định cơ quan, đơn vị trong Công an nhân dân thực hiện nhiệm vụ chống khủng bố trong đó bổ sung nhiệm vụ phòng, chống phổ biến VKHDHL vào chức năng, nhiệm vụ của lực lượng phòng, chống khủng bố theo quy định tại Nghị định số 81/2019/NĐ-CP; tham mưu cho Chính phủ ban hành Nghị định số 62/2023/NĐ-CP ngày 18/8/2023 của Chính phủ về sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 07/2024/NĐ-CP ngày 27/01/2014 của Chính phủ quy định tổ chức, nhiệm vụ, quyền hạn và quan hệ phối hợp của Ban chỉ đạo phòng, chống khủng bố các cấp¹⁰; tham mưu cho Chính phủ ban hành Nghị định số 93/2024/NĐ-CP của Chính phủ sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 122/2013/NĐ-CP ngày 11/10/2013 của Chính phủ quy định về tạm ngừng lưu thông, phong tỏa, niêm phong, tạm giữ và xử lý đối với tiền, tài sản liên quan đến khủng bố, tài trợ khủng bố; xác lập danh sách tổ chức, cá nhân liên quan đến khủng bố, tài trợ khủng bố chính thức có hiệu lực thi hành từ ngày 01/9/2024. Nghị định 81/2019/NĐ-CP áp dụng các quy định tại Nghị định 93/2024/NĐ-CP để xử lý tiền, tài sản liên quan đến tài trợ phổ biến VKHDHL.

Ngân hàng Nhà nước Việt Nam đã tham mưu Chính phủ ban hành Nghị định số 19/2023/NĐ-CP ngày 28/4/2023 của Chính phủ Quy định chi tiết một số điều của Luật phòng, chống rửa tiền, trong đó có các quy định về áp dụng biện pháp trì hoãn giao dịch liên quan đến tài trợ phổ biến VKHDHL; đối tượng báo cáo áp dụng các biện pháp trì hoãn giao dịch và thông báo đến Cơ quan đầu mối, đơn vị đầu mối thực hiện phòng, chống phổ biến VKHDHL khi có căn cứ để nghi ngờ hoặc phát hiện các bên liên quan đến giao dịch thuộc Danh sách đen. Bên cạnh đó, để bổ sung các chế tài hành chính, cụ thể hóa các biện pháp xử lý vi phạm hành chính đối với các hành vi bị cấm liên quan đến tài trợ phổ biến VKHDHL, Ngân hàng Nhà nước Việt Nam tham mưu Chính phủ ban hành Nghị định số 143/2021/NĐ-CP ngày 31/12/2021 về sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 88/2019/NĐ-CP ngày 14/11/2019 quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực tiền tệ và ngân hàng, trong đó đã bổ sung một số quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực phòng, chống phổ biến VKHDHL. Ngoài ra, việc kiểm soát quy trình mở và sử dụng tài khoản thanh toán hoặc bất kỳ phương tiện thanh toán không dùng tiền mặt dùng chấp nhận thanh toán hàng hóa, dịch vụ tài trợ phổ biến VKHDHL cũng được Thống đốc Ngân hàng Nhà nước Việt Nam quy định trong Thông tư 15/2024/TT-NHNN quy định về cung ứng dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt.

Bộ Công thương đã xây dựng và trình Chính phủ ban hành Nghị định 33/2024/NĐ-CP quy định về thực hiện Công ước Cấm phát triển, sản xuất, tàng

¹⁰ Đến nay, Ban chỉ đạo phòng, chống khủng bố của các bộ, cơ quan ngang bộ, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh, đơn vị đầu mối đã kiện toàn theo hướng dẫn của Bộ Công an.

trữ, sử dụng và phá hủy vũ khí hóa học (CWC). Nghị định này là công cụ pháp lý để Việt Nam thực thi CWC, thể hiện nỗ lực của Việt Nam trong việc hoàn thành nghĩa vụ quốc gia, quản lý và khai báo việc xuất, nhập khẩu hóa chất Bảng và tình hình sản xuất hóa chất hữu cơ riêng biệt DOC, DOC-PSF, khẳng định quyết tâm của Việt Nam trong việc thực hiện các công ước liên quan đến VKHDHL mà Việt Nam là thành viên.

Các quy định pháp luật này đã góp phần tăng cường công tác giám sát tuân thủ việc thực hiện nghĩa vụ về chống tài trợ phổ biến VKHDHL, tăng tính hiệu lực, hiệu quả cho công tác phòng, chống phổ biến VKHDHL.

4. Công tác phối hợp giữa các bộ, ngành, địa phương

Thực hiện các quy định pháp luật về trách nhiệm phối hợp giữa các bộ, ngành, địa phương trong hoạt động phòng, chống phổ biến VKHDHL, Bộ Quốc phòng đã xây dựng, tổ chức đưa vào hoạt động Trang thông tin điện tử về phòng, chống phổ biến VKHDHL và đường dây nóng kết nối với Cổng thông tin điện tử của Bộ Công an, Ngân hàng Nhà nước Việt Nam và các Đơn vị đầu mối để trao đổi và cung cấp thông tin liên quan đến phòng, chống phổ biến VKHDHL; phối hợp với Bộ Ngoại giao, Ngân hàng Nhà nước Việt Nam tổ chức xác minh xác tài sản, tiền khi có nghi ngờ vi phạm nghị quyết của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc. Đồng thời, Bộ Quốc phòng - Cơ quan đầu mối quốc gia đã chỉ đạo các cơ quan, đơn vị phối hợp với các cơ quan, đơn vị thuộc các bộ, ngành có liên quan ký kết nhiều quy chế, chương trình phối hợp, như: Quy chế phối hợp số 4707/QCPH-CQTTGSNH-BĐBP ngày 19/10/2023 giữa Bộ Tư lệnh Bộ đội Biên phòng và Cơ quan thanh tra, giám sát ngân hàng; Chương trình phối hợp số 8102/CTr-BCHH-ANND ngày 05/12/2023 giữa Binh chủng Hoá học và Cục An ninh nội địa.

Bên cạnh đó, Bộ Quốc phòng đã chỉ đạo Cơ quan thường trực 81 thường xuyên phối hợp chặt chẽ với các đơn vị của các bộ, ngành hữu quan như: Vụ các Tổ chức quốc tế (Bộ Ngoại giao); Cục Hóa chất, Cục Xuất nhập khẩu (Bộ Công Thương); Cục An toàn bức xạ và hạt nhân (Bộ Khoa học và Công nghệ); Tổng cục Hải quan (Bộ Tài chính); Cục Y tế dự phòng (Bộ Y tế), Cục Phòng chống rửa tiền (Ngân hàng Nhà nước Việt Nam) để triển khai thực hiện các điều ước quốc tế về phòng, chống phổ biến VKHDHL và tổ chức, trao đổi, cung cấp thông tin, nâng cao năng lực phòng ngừa, phát hiện, ứng phó các nguy cơ sự cố hóa học, sinh học, bức xạ và hạt nhân (CBRN), nghiên cứu hoàn thiện hệ thống pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL.

Các bộ, ngành, địa phương cũng đã thực hiện tốt cơ chế phối hợp ngoài việc trao đổi và cung cấp thông tin, còn phối hợp thực hiện kiểm tra, giám sát các tổ chức trong việc chấp hành các quy định của pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL. Bộ Ngoại giao đã phối hợp, cung cấp và trao đổi thông tin nhằm thực hiện các quy định pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL với Bộ Quốc phòng qua nhiều cách thức như: Thông qua các cơ chế liên ngành, đặc biệt là trong thời gian Việt Nam đảm nhiệm vai trò Ủy viên không thường trực của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc nhiệm kỳ 2020-2021 và thành viên Hội đồng

Thống đốc Cơ quan Năng lượng nguyên tử quốc tế (IAEA) nhiệm kỳ 2021-2023; phối hợp chặt chẽ với Bộ Quốc phòng và các cơ quan liên quan trong quá trình xác minh các vụ việc khi có nghi ngờ vi phạm các quy định về phòng, chống phổ biến VKHDHL theo các nghị quyết của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc, các điều ước quốc tế mà Việt Nam là thành viên; thường xuyên theo dõi, phối hợp với các Bộ, ngành liên quan tham gia các diễn đàn, cơ chế chống phổ biến VKHDHL. Ngân hàng Nhà nước Việt Nam cũng đã chỉ đạo Cục Phòng, chống rửa tiền ký Bản ghi nhớ (MOU) về trao đổi thông tin với Văn phòng Interpool Việt Nam (Cục Đối ngoại, Bộ Công an), Tổng cục Thuế (Bộ Tài chính). Chính quyền các địa phương trong phạm vi, chức năng nhiệm vụ được giao đã phối hợp chặt chẽ với Bộ Quốc phòng, các bộ, ngành liên quan trong việc thực hiện các hoạt động liên quan đến phòng, chống phổ biến VKHDHL như: tiếp nhận thông tin, cung cấp thông tin và thông báo các cơ quan chức năng khi có sự việc nghi ngờ liên quan đến phổ biến VKHDHL, phối hợp thực hiện các cuộc thanh tra, kiểm tra liên quan đến phòng, chống phổ biến VKHDHL.

5. Công tác nâng cao năng lực cho lực lượng chuyên môn

Thực hiện trách nhiệm quy định tại Nghị định số 81/2019/NĐ-CP¹¹ về việc Bộ Quốc phòng chủ trì, phối hợp với Bộ Công an, các cơ quan, tổ chức có liên quan ban hành và tổ chức thực hiện quy định về đào tạo, bồi dưỡng cán bộ làm công tác phòng, chống phổ biến VKHDHL; xây dựng chương trình, tổ chức huấn luyện, diễn tập ứng phó với các tình huống phổ biến VKHDHL.

Bộ Quốc phòng đã chỉ đạo Cơ quan thường trực 81 phối hợp với các cơ quan của các bộ, ngành địa phương liên quan tổ chức các hoạt động tập huấn, huấn luyện nhằm nâng cao năng lực của các lực lượng chuyên môn, các cơ quan, đơn vị, tổ chức có liên quan trong giám sát, nhận diện, đấu tranh, xử lý, ứng phó VKHDHL và thực hiện hoạt động phòng, chống phổ biến, tài trợ phổ biến VKHDHL¹². Qua đó đã cung cấp kiến thức thực tế về các mối đe dọa liên quan đến VKHDHL từ các thực thể phi nhà nước, các tổ chức khủng bố nhằm mục đích nâng cao nhận thức và năng lực cho các Đơn vị đầu mối trong nhận diện, ngăn chặn, xử lý hàng hóa, vật liệu liên quan đến việc nghiên cứu, phát triển và sản xuất các loại vũ khí sinh học, hóa học, phóng xạ và hạt nhân; cung cấp cho lực lượng thực thi pháp luật, người làm công tác quản lý tài chính kiến thức, kinh nghiệm và phương pháp điều tra cần thiết để có thể phát hiện, xử lý, ngăn chặn hoạt động tài trợ phổ biến VKHDHL, các hoạt động trốn tránh các lệnh trừng phạt của Hội đồng bảo an Liên hợp quốc về phòng, chống phổ biến VKHDHL tại Việt

¹¹ Điều 24 và 29 Nghị định 81

¹² Tập huấn về nhận diện xử lý hàng hóa liên quan đến hóa học, sinh học, phóng xạ, hạt nhân và chất nổ cho các Đơn vị đầu mối miền Trung (16-20/5/2022; 25 đại biểu tham dự); Tập huấn về nhận diện xử lý hàng hóa liên quan đến hóa học, sinh học, phóng xạ, hạt nhân và chất nổ cho các Đơn vị đầu mối miền Bắc (09-11/11/2022; 30 đại biểu tham dự); Tập huấn về nhận diện xử lý hàng hóa liên quan đến hóa học, sinh học, phóng xạ, hạt nhân và chất nổ cho các Đơn vị đầu mối miền Nam (22-25/7/2024; 38 đại biểu tham dự trực tiếp, 140 đại biểu tham dự trực tuyến); Tập huấn về phòng, chống phổ biến WMD cho Bộ đội Biên phòng và Cảnh sát biển Việt Nam (28-29/10/2024; 40 đại biểu tham dự); Khóa học phát hiện, điều tra, phân tích và ngăn chặn hoạt động tài trợ phổ biến WMD (13-16/11/2022, 25 đại biểu tham gia trực tiếp và 45 đại biểu trực tuyến); Tập huấn về chống tài trợ phổ biến WMD (07-08/3/2024; 27 đại biểu tham gia trực tiếp, 50 tham gia trực tuyến).

Nam và kiến nghị Cơ quan đầu mối quốc gia đưa vào danh sách tổ chức, cá nhân bị chỉ định.

Hàng năm, Cơ quan đầu mối quốc gia đã chỉ đạo tổ chức huấn luyện, tập huấn, diễn tập cho các lực lượng ứng phó tình huống phổ biến VKHDHL¹³, qua đó nâng cao năng lực tham mưu của các cơ quan chuyên môn; nâng cao năng lực chỉ đạo, tổ chức chỉ huy điều hành, phối hợp, hiệp đồng và kỹ năng thực hành của các lực lượng chuyên môn trong phòng ngừa, phát hiện, ngăn chặn, xử lý, ứng phó, khắc phục hậu quả của hoạt động phổ biến, tài trợ phổ biến VKHDHL, giảm thiểu rủi ro hoặc tác nhân nguy hiểm.

Bộ Công an đã chủ trì phối hợp với Bộ Quốc phòng, Bộ Y tế tổ chức diễn tập Phương án cấp cứu nạn nhân vụ khủng bố bằng chất phóng xạ phục vụ bảo đảm an ninh, an toàn Đại hội Đảng toàn quốc lần XIII năm 2021. Bộ Giao thông vận tải đã phối hợp với Bộ Quốc phòng, Bộ Công an và các bộ, ngành, địa phương xây dựng, huấn luyện, diễn tập, tổ chức thực hiện các phương án phòng, chống phổ biến VKHDHL trên tàu bay, tàu biển, tàu hỏa và các phương tiện giao thông công cộng khác cho các lực lượng chuyên môn. Bộ Khoa học và Công nghệ đã tổ chức các đợt tập huấn cho các tổ chức, cá nhân liên quan đến phòng ngừa, ứng phó nguy cơ sự cố, khủng bố CBRN và bảo đảm an toàn và an ninh hạt nhân. Tổng cục Hải quan/Bộ Tài chính đã tổ chức các lớp đào tạo, bồi dưỡng nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác kiểm tra hải quan, kiểm tra hồ sơ hải quan, các chứng từ, tài liệu liên quan và kiểm tra thực tế hàng hóa, phương tiện vận tải hàng hóa lưỡng dụng¹⁴, cũng như công tác kiểm soát hải quan về tuần tra, điều tra, xác minh đề phòng, chống buôn lậu, vận chuyển trái phép hàng hóa lưỡng dụng có thể sử dụng để nghiên cứu, phát triển, sản xuất VKHDHL. Ngân hàng Nhà nước Việt Nam đã xây dựng chương trình đào tạo, tập huấn chuyên sâu nâng cao nhận thức của các tổ chức, cá nhân thuộc đối tượng báo cáo¹⁵ của luật phòng, chống rửa tiền có các phương pháp xử lý các tình huống tài trợ phổ biến VKHDHL. Bộ Ngoại giao đã chủ trì, phối hợp với các cơ quan liên quan tham gia các khóa tập huấn, diễn tập nhằm nâng cao năng lực và nhận thức về phòng, chống phổ biến VKHDHL¹⁶.

Ngoài ra, nhiều địa phương đã tổ chức tập huấn nhằm nâng cao hiểu biết về các quy định pháp luật liên quan đến phổ biến, tài trợ phổ biến VKHDHL cho lực lượng vũ trang, cán bộ, công chức của các sở ban ngành; tập huấn về các nguy

¹³ Huấn luyện, tập huấn hàng năm cho các Trung tâm ứng phó sự cố hoá chất độc, phóng xạ, hạt nhân miền Bắc, miền Trung, miền Nam; Diễn tập Ứng phó tình huống phổ biến vũ khí hoá học tại Đà Nẵng (2022); Diễn tập Điều tra, xác minh, ứng phó tình huống phổ biến vũ khí phóng xạ tại Hà Nội (2023); Diễn tập Chống khủng bố sử dụng WMD tại Đồng Nai (2024).

¹⁴ Hàng hóa lưỡng dụng là hàng hóa, phần mềm, công nghệ có thể được sử dụng cho mục đích dân sự và quân sự, có thể được sử dụng để thiết kế, phát triển, sản xuất hoặc sử dụng vũ khí hủy diệt hàng loạt kể cả hàng hóa có thể được sử dụng cho cả mục đích không gây nổ và đóng vai trò hỗ trợ dưới bất kỳ cách thức nào trong quá trình sản xuất vũ khí hạt nhân hoặc các thiết bị nổ hạt nhân khác.

¹⁵ Quy định tại Điều 4 của Luật phòng, chống rửa tiền.

¹⁶ Diễn tập Sáng kiến An ninh chống phổ biến (PSI) tại Hawaii, Mỹ (2022) và tại Jeju, Hàn Quốc (2023); Hội thảo khu vực dành cho các nước ASEAN về Ủy ban 1540 tại Bangkok, Thái Lan (2022); Chương trình đào tạo về Giải trừ quân bị và Chống vũ khí hạt nhân của UNITAR tại Hiroshima, Nhật Bản (2023).

cơ, phương pháp xử lý và tổ chức diễn tập các tình huống liên quan đến hóa chất độc, sinh học, phóng xạ cho các đối tượng chuyên môn trong lực lượng vũ trang. Từ đó nâng cao năng lực cho các lực lượng, kịp thời phát hiện, xử trí các hoạt động bất hợp pháp có thể dẫn đến hoạt động phổ biến VKHDHL.

6. Công tác hợp tác quốc tế

Để thực hiện các quy định pháp luật về hợp tác quốc tế trong phòng, chống phổ biến VKHDHL¹⁷, trong thời gian qua, các bộ, ngành đã hợp tác với các tổ chức quốc tế, tổ chức, cơ quan nước ngoài trong lĩnh vực kiểm soát xuất khẩu, kiểm soát biên giới, phòng chống khủng bố, ứng phó sự cố liên quan đến VKHDHL và các tác nhân CBRN. Bộ Quốc phòng đã chỉ đạo Cơ quan thường trực 81 tăng cường các hoạt động hợp tác quốc tế theo hướng tiếp tục hợp tác với các đối tác truyền thống, đồng thời đa dạng hóa các đối tác, mở rộng nội dung hợp tác nhằm trao đổi, chuyên giao thông tin, kinh nghiệm và tiếp cận với các chuẩn mực quốc tế, các mô hình có tính hiệu quả trong phòng, chống phổ biến VKHDHL. Trong các hoạt động hợp tác quốc tế, các bộ, ngành, địa phương đều tuân thủ nghiêm ngặt các quy trình, thủ tục, phương thức hợp tác quốc tế về phòng, chống phổ biến VKHDHL theo theo điều ước quốc tế mà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là thành viên, thỏa thuận quốc tế giữa bên ký kết Việt Nam với bên ký kết nước ngoài, các quy định khác của pháp luật có liên quan.

Trong thời gian qua, Cơ quan thường trực 81 đã phối hợp với các cơ quan như Tổng cục Hải quan (Bộ Tài chính), Cục An toàn bức xạ và hạt nhân (Bộ Khoa học và Công nghệ), Cục An ninh nội địa (Bộ Công an) hợp tác với các tổ chức nước ngoài trong Chương trình Kiểm soát xuất khẩu và An ninh biên giới (EXHS) của Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ, Chương trình Kiểm soát xuất khẩu hàng hóa lưỡng dụng của Liên minh Châu Âu (EU 2P2), Văn phòng Liên hợp quốc về giải trừ quân bị (UNODA) tổ chức nhiều cuộc tập huấn, hội thảo tại Việt Nam qua hoạt động trao đổi, chuyên giao, cung cấp thông tin, hỗ trợ kỹ thuật để hoàn thiện khung pháp luật toàn diện và thực thi hiệu quả hoạt động phòng, chống phổ biến VKHDHL¹⁸.

Trong lĩnh vực phòng, chống khủng bố có liên quan đến VKHDHL, Bộ Công an, đã phối hợp với các đơn vị trong và ngoài ngành tổ chức 03 hội thảo về rửa tiền, tài trợ khủng bố¹⁹, tham gia 03 dự án của INTERPOL liên quan đến

¹⁷ Điều 29, 30, 32 Nghị định 81,

¹⁸ Cơ quan thường trực 81 đã phối hợp với Chương trình EXBS, EU 2P2 và các cơ quan chức năng tổ chức 08 hội thảo về lộ trình xây dựng và hoàn thiện khung pháp lý của Việt Nam trong phòng, chống phổ biến WMD; 03 tập huấn về nhân diện hàng hóa lưỡng dụng liên quan đến CBRNE cho các Đơn vị đầu mối về phòng, chống phổ biến WMD; 02 tập huấn, khóa học về chống tài trợ phổ biến WMD dành cho các tổ chức tài chính, các cơ quan quản lý; 03 hội thảo về chống phổ biến vũ khí sinh học. Cứ trên 70 lượt cán bộ tham dự các hội nghị, hội thảo, tập huấn, khóa học về phòng, chống phổ biến, tài trợ phổ biến WMD, chống rửa tiền, kiểm soát xuất khẩu hàng hóa lưỡng dụng và ứng phó sự cố CBRN do các Tổ chức quốc tế như IAEA, OPCW, Mạng lưới chuyên gia quân sự ASEAN về CBR và các đối tác quốc tế tổ chức tại nước ngoài.

¹⁹ Hội thảo: “Nâng cao về điều tra rửa tiền và tài trợ khủng bố” tại Ninh Bình, từ 22-25/7/2024; “Ngăn chặn việc khai thác dịch vụ chuyển giá trị tiền (MVTS), Hawala và ngân hàng ngầm trong rửa tiền và tài trợ khủng bố” tại Quảng Ninh, từ 29/7-01/8/2024; “Cách thức gây cản trở dòng tài chính bất hợp pháp” tại Hải Phòng, từ 07-10/10/2024.

VKHDHL²⁰, qua đó nâng cao năng lực về hợp tác quốc tế phòng, chống tội phạm khủng bố bằng việc sử dụng vũ khí hạt nhân, vũ khí sinh học, vũ khí hóa học; Phối hợp với INTERPOL và các quốc gia thành viên trong chia sẻ thông tin, đấu tranh phòng, chống tội phạm sử dụng VKHDHL để khủng bố.

Về lĩnh vực năng lượng nguyên tử liên quan đến VKHDHL, Bộ Khoa học và Công nghệ đã hợp tác với IAEA, Sáng kiến CBRN của EU, Bộ Năng lượng Hoa Kỳ (DOE) để triển khai các hoạt động nhằm nâng cao nhận thức, năng lực xử lý; trao đổi, chuyên giao thông tin, đẩy mạnh việc thực thi các cam kết quốc tế của Việt Nam; hoàn thiện quy định pháp luật trong lĩnh vực bảo đảm an ninh, an toàn phóng xạ, hạt nhân và phòng ngừa, phát hiện, chuẩn bị và ứng phó với các nguy cơ, sự cố về phóng xạ, hạt nhân có liên quan đến VKHDHL.

Về lĩnh vực kiểm soát xuất khẩu và kiểm soát biên giới, Tổng cục Hải quan (Bộ Tài chính) đã tham gia các hoạt động hợp tác quốc tế với các đối tác như Chương trình EXBS, Chương trình cảng lớn (Megaport), Chương trình phòng chống ma túy quốc tế (INL), EU 2P2, IAEA và Cơ quan phòng chống tội phạm và ma túy của Liên hợp quốc (UNODC) và tiếp nhận tài trợ từ các tổ chức này các trang thiết bị phát hiện chất phóng xạ, thiết bị đào tạo nhận diện hàng hóa lưỡng dụng và cử cán bộ, công chức tham gia các lớp tập huấn nhằm tăng cường và nâng cao năng lực cho cán bộ, công chức trong thực hiện nhiệm vụ phòng, chống phổ biến VKHDHL trong ngành hải quan; tham gia các chiến dịch, chương trình, dự án chuyên đề như Chiến dịch chống buôn bán trái phép các chất hóa học, sinh học, phóng xạ, hạt nhân và hàng hóa lưỡng dụng (Chiến dịch Cosmo) do Tổ chức Hải quan Thế giới (WCO) tổ chức; Dự án Geiger về phòng, chống khủng bố và sử dụng vật liệu phóng xạ, hạt nhân khu vực Đông Nam Á.

Liên quan đến thực thi Công ước vũ khí sinh học, Bộ Y tế đã hợp tác, phối hợp với Văn phòng thực thi Công ước Vũ khí sinh học (BWC) của Liên hợp quốc tổ chức hội thảo về Vũ khí sinh học tại Việt Nam lần thứ nhất, qua đó cung cấp, trao đổi, thảo luận, chuyên giao các thông tin, kinh nghiệm và khả năng hợp tác giữa các bên về thực hiện các quy định của công ước và nội luật hóa đầy đủ công ước này ở Việt Nam này trong thời gian tới.

Về hợp tác phòng, chống tài trợ khủng bố, tài trợ phổ biến VKHDHL, Ngân hàng Nhà nước Việt Nam đã chỉ đạo Cục Phòng, chống rửa tiền phối hợp với các quốc gia và tổ chức quốc tế như: Cơ quan Phòng, chống tội phạm và ma túy của Liên hợp quốc (UNODC), Ngân hàng thế giới (WB), Ngân hàng phát triển Châu Á (ADB), Quỹ tiền tệ quốc tế (IMF), Bộ Tài chính Hoa Kỳ, Văn phòng Tổng Chương lý Úc triển khai hiệu quả nhiều hoạt động về phòng, chống tài trợ khủng bố, tài trợ phổ biến VKHDHL tại Việt Nam.

²⁰ Dự án Geiger về chống khủng bố sử dụng vật liệu phóng xạ, hạt nhân khu vực Đông Nam Á; Dự án Watchmaker về phòng, chống tội phạm khủng bố sử dụng các chất hóa học và vật liệu nổ, thiết bị nổ tự chế khu vực Đông Nam Á; Dự án Pandora về nâng cao năng lực phòng, chống khủng bố sinh học sử dụng các trang web ngầm khu vực Đông Nam Á

Trong hoạt động thực hiện các điều ước quốc tế liên quan đến phòng, chống phổ biến VKHDHL, Bộ Ngoại giao thường xuyên có hoạt động hợp tác quốc tế với các quốc gia, tổ chức quốc tế, tổ chức phi chính phủ để tiếp nhận, cung cấp, chuyển giao và phối hợp xác minh thông tin về các trường hợp tổ chức, cá nhân bị nghi ngờ vi phạm các quy định về phòng, chống phổ biến VKHDHL. Bên cạnh đó, Bộ Ngoại giao cũng đã tham gia các hoạt động đối ngoại, các diễn đàn quốc tế nhằm thông tin, đề cao chủ trương, lập trường của Việt Nam về chống, phổ biến VKHDHL, đồng thời đóng góp vào các nỗ lực chung nhằm phòng, chống phổ biến VKHDHL trong khuôn khổ Liên hợp quốc (Ủy ban về Giải trừ quân bị và An ninh quốc tế, Ủy ban giải trừ quân bị, Hội nghị giải trừ quân bị), Hội nghị các điều ước quốc tế về VKHDHL mà Việt Nam là thành viên²¹, ASEAN, IAEA và các diễn đàn, cơ chế khác như Sáng kiến chống phổ biến (PSI), Hội nghị quan chức cấp cao Châu Á về không phổ biến vũ khí hạt nhân (ASTOP). Ngoài ra, Bộ Ngoại giao cũng tiến hành tiếp xúc song phương, trao đổi với các đối tác quan trọng như Hoa Kỳ, Anh, Úc, Nhật, Nga nhằm thúc đẩy hợp tác quốc tế, đồng chủ trì tổ chức Hội thảo trong khuôn khổ Diễn đàn khu vực ASEAN (ARF) với chủ đề “Chống phổ biến hạt nhân, các tiêu chuẩn an ninh, an toàn hạt nhân và sử dụng công nghệ hạt nhân vì mục đích hòa bình” thu hút được sự tham gia của nhiều nước thành viên ARF, qua đó, tiếp tục khẳng định vấn đề chống phổ biến vũ khí hạt nhân và ứng dụng công nghệ hạt nhân vì hòa bình là một trọng tâm hợp tác của ASEAN nói riêng và ARF nói chung.

III. HẠN CHẾ, NGUYÊN NHÂN

1. Những hạn chế, bất cập

Bên cạnh những kết quả quan trọng đã đạt được như đã nêu ở trên, việc thi hành pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL thời gian qua cũng còn một số tồn tại, hạn chế, cụ thể như sau:

1.1 Những tồn tại, hạn chế trong các quy định pháp luật

a) Bộ luật Hình sự hiện hành chưa quy định tội phổ biến, tài trợ phổ biến VKHDHL; chưa có quy định pháp luật đầy đủ về xử lý đối với các hành vi vi phạm trong phòng, chống phổ biến VKHDHL. Một số quy định xử lý vi phạm hành chính mới chỉ trong phạm vi hẹp liên quan đến chống tài trợ phổ biến VKHDHL, chưa bao quát toàn diện các hành vi vi phạm hành chính trong lĩnh vực này như việc vận chuyển, sử dụng, môi giới hàng hóa lưỡng dụng một cách trái phép, hay vi phạm các quy định về xây dựng Chương trình tuân thủ nội bộ (ICP), vi phạm các nội dung của giấy phép. Do vậy, việc thiếu các quy định xử lý vi phạm pháp luật trong lĩnh vực phòng, chống phổ biến VKHDHL đã làm hạn chế tính hiệu lực, hiệu quả trong thực thi pháp luật trong lĩnh vực này.

²¹ Hội nghị các nước thành viên Hiệp ước Không phổ biến Vũ khí hạt nhân lần thứ nhất tổ chức vào tháng 7/2022, Hội nghị kiểm điểm lần thứ 10 Hiệp ước Không phổ biến Vũ khí hạt nhân tổ chức vào tháng 8/2022, Công ước Vũ khí hóa học, Công ước Vũ khí sinh học...

b) Hiện nay, pháp luật chưa có các quy định cụ thể về các hành vi bị cấm trong hoạt động phòng, chống VKHDHL và việc xử lý các hành vi này như thế nào. Việc thiếu các quy định mang tính nguyên tắc về các hành vi bị cấm liên quan đến việc phòng, chống VKHDHL đã hạn chế việc thực thi và xử lý các cá nhân, tổ chức vi phạm pháp luật về phòng, chống VKHDHL. Còn thiếu một số khái niệm, thuật ngữ liên quan đến VKHDHL, điều này dẫn đến cách hiểu không thống nhất và bất cập trong triển khai các quy định pháp luật liên quan đến VKHDHL.

c) Các quy định về phòng ngừa, chống phổ biến VKHDHL hiện hành mới chỉ quy định mang tính nguyên tắc và chung cho các loại VKHDHL. Tuy nhiên, mỗi loại VKHDHL có tính chất, khả năng gây thiệt hại về cơ sở vật chất, môi trường, con người và mức độ nguy hiểm khác nhau. Do vậy, việc thiếu các quy định mang tính đặc thù đối với hoạt động phòng, chống phổ biến đối với từng loại VKHDHL cũng như thiếu quy định về kiểm soát hàng hóa lưỡng dụng có thể được sử dụng nhằm mục đích nghiên cứu, sản xuất từng loại VKHDHL cũng dẫn đến những bất cập trong áp dụng pháp luật: như không đánh giá được mức độ nguy hiểm, tính chất của từng loại VKHDHL, áp dụng các biện pháp kiểm soát quá chặt chẽ làm tăng chi phí tuân thủ và thực thi pháp luật từ đó làm giảm hiệu quả và tính khả thi của pháp luật về hoạt động này, ảnh hưởng đến hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp.

d) Các quy định pháp luật hiện hành mới dừng lại ở các quy định chung đối với hàng hóa lưỡng dụng; chưa có quy định cụ thể danh mục hàng hóa lưỡng dụng cần kiểm soát, về trách nhiệm của các tổ chức, cá nhân liên quan trong kiểm soát các hàng hóa lưỡng dụng trong quá trình vận chuyển, xuất khẩu, mua bán, môi giới, cung cấp hỗ trợ kỹ thuật đối với việc cung cấp và sử dụng các mặt hàng này. Trong khi đó, thực tế việc nhập khẩu, sản xuất và vận chuyển các hàng hóa lưỡng dụng tiềm tàng nhiều nguy cơ dẫn đến việc phổ biến VKHDHL. Do vậy, đã ảnh hưởng trực tiếp đến việc thực hiện trách nhiệm của các tổ chức, cá nhân trong phòng ngừa, kiểm soát nguy cơ phổ biến, tài trợ phổ biến VKHDHL.

đ) Các thủ tục hành chính liên quan đến cấp, gia hạn, điều chỉnh, thu hồi giấy phép đối với các hoạt động liên quan đến phòng, chống VKHDHL, kiểm soát hàng hóa lưỡng dụng, về phát hiện tài trợ hoạt động phổ biến VKHDHL, quản lý danh sách các tổ chức, cá nhân liên quan đến phổ biến, tài trợ VKHDHL vẫn còn thiếu và chưa được quy định cụ thể trong văn bản quy phạm pháp luật, mới chỉ dừng lại ở các văn bản hành chính mang tính hướng dẫn nội bộ ngành. Ngoài các quy định về cấp phép đối với hóa chất trong thực hiện Công ước vũ khí hóa học, các quy trình cấp giấy phép tiến hành công việc bức xạ; cấp chứng chỉ nhân viên bức xạ; tổ chức cấp, thu hồi đăng ký hoạt động và chứng chỉ hành nghề dịch vụ hỗ trợ ứng dụng năng lượng nguyên tử liên quan tới an toàn bức xạ và hạt nhân, pháp luật hiện hành vẫn còn thiếu các quy định liên quan đến cấp phép đối với tác nhân sinh học hoặc độc tố liên quan đến vũ khí sinh học. Việt Nam đã tham gia Công ước vũ khí sinh học, do vậy, việc thiếu các quy định quản lý, cấp phép đối với việc sử dụng,

nghiên cứu, phát triển các tác nhân sinh học và độc tố vì mục đích hòa bình sẽ ảnh hưởng đến việc thực hiện cam kết quốc tế của Việt Nam theo Công ước này.

e) Các quy định về thanh tra, kiểm tra, trong phòng, chống VKHDHL còn chưa đầy đủ, như thiếu quy định về danh mục hàng hóa lưỡng dụng, kiểm soát biên giới đối với hàng hóa lưỡng dụng, dẫn đến khó khăn trong công tác thanh tra, kiểm tra hoạt động phòng, chống phổ biến VKHDHL. Cơ chế, hướng dẫn thanh tra, kiểm tra, giám sát các cơ quan, tổ chức và cá nhân, trong đó có các tổ chức tài chính, tổ chức cá nhân kinh doanh ngành, nghề phi tài chính có liên quan trong thực hiện nghĩa vụ phòng, chống phổ biến, tài trợ phổ biến VKHDHL nói chung, nghĩa vụ trừng phạt tài chính mục tiêu nói riêng còn bất cập, chưa có hướng dẫn phối hợp liên bộ trong lĩnh vực này nên các bộ, ngành liên quan còn gặp khó khăn trong quá trình thực hiện. Bên cạnh đó, việc phối hợp với các đoàn thanh sát quốc tế khi tiến hành các cuộc kiểm tra mới chỉ có quy định trong lĩnh vực hạt nhân, phóng xạ và hóa học, chưa có quy định trong lĩnh vực sinh học nên làm hạn chế kết quả thực hiện trong triển khai các quy định pháp luật về phòng, chống VKHDHL một cách toàn diện.

f) Một số quy định của Nghị định số 81/2019/NĐ-CP không còn phù hợp với các văn bản quy phạm pháp luật được ban hành sau liên quan đến phòng, chống VKHDHL như Luật Phòng, chống rửa tiền 2022²², Luật Công nghiệp quốc phòng, an ninh và động viên công nghiệp 2024, Luật thanh tra 2022. Sự lạc hậu này đã không bảo đảm được tính phù hợp, đồng bộ, thống nhất của hệ thống pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL, gây khó khăn, vướng mắc khi thực hiện các quy định pháp luật này trên thực tế.

1.2 Những tồn tại, hạn chế về tổ chức thi hành pháp luật

a) Công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL về cơ bản đã đạt được những kết quả nhất định như đã đề cập ở phần trên. Tuy nhiên, công tác này ở một số cơ quan, đơn vị chưa được chú trọng thực hiện thường xuyên, nhiều nơi còn mang nặng tính hình thức, khẩu hiệu, nội dung, chương trình tập huấn một số đơn vị chất lượng còn yếu, nhiều nội dung phổ biến còn sơ sài, các chương trình lồng ghép trong các trường học về các loại VKHDHL còn phức tạp, chưa dễ hiểu, gây khó khăn trong việc tiếp thu kiến thức cũng như nhận thức của người dân, cán bộ, công chức có hoạt động liên quan đến phòng, chống phổ biến VKHDHL.

b) Tổ chức lực lượng và cơ quan nhà nước chuyên trách về phòng, chống phổ biến VKHDHL đã cơ bản đáp ứng được các nhiệm vụ chính trị đặt ra. Tuy nhiên, việc phân định, quy định nhiệm vụ cụ thể cho các cơ quan nhà nước này còn một số điểm chưa bảo đảm tính thống nhất, phù hợp, đặc biệt là trong việc

²² Quy định về thông báo khi có nghi ngờ khách hàng hoặc giao dịch của khách hàng liên quan đến tài trợ phổ biến vũ khí hủy diệt hàng loạt chưa phù hợp với Luật phòng, chống rửa tiền 2022, cụ thể: quy định hiện hành chỉ quy định thông báo cho đơn vị đầu mối, trong khi đó khoản 2 Điều 44 Luật phòng chống, rửa tiền 2022 quy định khi thực hiện biện pháp trì hoãn giao dịch, đối tượng báo cáo phải báo cáo ngay cho cơ quan có thẩm quyền (cơ quan đầu mối, đơn vị đầu mối thực hiện phòng, chống phổ biến vũ khí hủy diệt hàng loạt khi có căn cứ để nghi ngờ hoặc phát hiện các bên liên quan đến giao dịch thuộc Danh sách đen) và Ngân hàng Nhà nước Việt Nam.

phối hợp, tiếp nhận, cung cấp và trao đổi thông tin liên quan đến chống tài trợ phổ biến, quản lý và xây dựng danh sách hàng hóa lưỡng dụng. Do vậy, những hạn chế này đã gây các lúng túng trong công tác tổ chức thi hành pháp luật, làm giảm hiệu quả quản lý nhà nước.

c) Các văn bản quy phạm pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL chưa đầy đủ. Cụ thể là còn thiếu các quy định thực hiện cam kết quốc tế của Việt Nam trong thực hiện Công ước vũ khí sinh học, các quy định về xử lý tài sản, tiền liên quan đến tài trợ phổ biến VKHDHL. Hiện đang phải áp dụng các quy định của pháp luật về phòng, chống khủng bố trong lĩnh vực tài trợ phổ biến VKHDHL trong khi lĩnh vực này có những đặc thù đã làm hạn chế hiệu quả và gây khó khăn cho các cơ quan nhà nước, đơn vị đầu mối trong áp dụng và thực thi pháp luật khi xử lý các vụ việc, giao dịch đáng ngờ liên quan đến tài trợ phổ biến VKHDHL.

d) Kinh phí đầu tư trang thiết bị, cơ sở vật chất cho công tác phòng, chống phổ biến VKHDHL còn chưa được bố trí tương xứng với yêu cầu, nhiệm vụ của các cơ quan, đơn vị tổ chức. Kinh phí nghiên cứu khoa học, ứng dụng kỹ thuật tiên tiến trong lĩnh vực này còn hạn chế, tỷ lệ trang thiết bị hiện đại, công nghệ cao còn thấp đã ảnh hưởng đến trực tiếp đến hiệu quả thực thi pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL. Chế độ, chính sách cho lực lượng, người làm trong lĩnh vực phòng, chống phổ biến VKHDHL còn chưa được quan tâm đúng mức, quy định phù hợp trong khi hoạt động này có nhiều rủi ro cao đối với sức khỏe, tinh thần của người thực hiện.

2. Nguyên nhân của những tồn tại, hạn chế

a) Tình hình kinh tế, xã hội còn nhiều khó khăn, nền kinh tế mới phục hồi sau đại dịch covid-19 còn nhiều vấn đề phải giải quyết, các doanh nghiệp, thu nhập của người dân giảm, các cơ hội hợp tác phát triển kinh doanh bị thu hẹp, sức mua yếu là những nguyên nhân khách quan dẫn đến việc nghiên cứu, xây dựng các quy định pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL chưa dành được sự quan tâm đúng mức của nhiều cá nhân, tổ chức; một số cơ quan, tổ chức, cá nhân còn giữ tâm lý coi công tác phòng, chống phổ biến VKHDHL là nhiệm vụ của Bộ Quốc phòng, Bộ Công an.

b) Việc xây dựng, hoàn thiện cơ chế, chính sách, văn bản quy phạm pháp luật nhằm tăng cường quản lý nhà nước về phòng, chống phổ biến VKHDHL đã được bổ sung, hoàn thiện. Tuy nhiên, việc xây dựng, ban hành các cơ chế, chính sách, văn bản này chưa đầy đủ, đồng bộ, kịp thời; các chính sách khuyến khích các tổ chức, cá nhân tham gia vào hoạt động này mới chỉ dừng lại ở quy định trên văn bản; chưa có cơ chế phù hợp, chế độ, chính sách ưu tiên, khuyến khích cụ thể, phù hợp nhằm tạo môi trường thuận lợi để các cá nhân, tổ chức đóng góp, tham gia vào hoạt động này. Chung quy lại, các quy định hiện hành về phòng, chống phổ biến VKHDHL chưa đầy đủ, đồng bộ, thiếu cụ thể, do vậy chưa đáp ứng được yêu cầu, nhiệm vụ của công tác này trong tình hình hiện nay.

c) Công tác lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành chưa được tiến hành một cách thường xuyên gắn việc thực hiện các quy định pháp luật về phòng, chống phổ biến

VKHDHL với việc thực hiện nhiệm vụ quân sự, quốc phòng, nhiệm vụ chính trị của bộ, ngành, địa phương, đơn vị; chưa phát huy hết hiệu lực của các cấp chính quyền, các cơ quan chức năng, sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị trong hoạt động quản lý nhà nước về phòng, chống phổ biến VKHDHL. Chỉ đạo, điều hành, ở một số địa phương, đơn vị chưa quyết liệt, đôi khi mang tính hình thức, nhiều địa phương chưa chú trọng công tác phòng, chống phổ biến VKHDHL. Điều này đã làm giảm hiệu quả trong việc thực thi các quy định pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL.

d) Đây là lĩnh vực còn khá mới đối với nhiều cơ quan, tổ chức, người dân và doanh nghiệp, do vậy, đội ngũ cán bộ, công chức, người làm công tác trong hoạt động phòng, chống phổ biến VKHDHL còn thiếu số lượng, một số nơi còn yếu về chất lượng, thiếu về kinh nghiệm, chưa đáp ứng được yêu cầu công việc được giao. Bên cạnh đó, phần lớn các cơ quan, tổ chức không có đơn vị chuyên trách về lĩnh vực phòng, chống phổ biến VKHDHL mà chủ yếu là cán bộ, công chức kiêm nhiệm cũng là nguyên nhân dẫn đến những tồn tại, hạn chế trong thi hành pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL trong thời gian qua.

d) Cơ chế phối hợp, mặc dù đã đạt được những kết quả nhất định, nhưng nhiều bộ, ngành và một số địa phương còn chưa triển khai một cách hiệu quả như cung cấp, trao đổi thông tin, chế độ báo cáo còn chưa được thực hiện đầy đủ, nghiêm túc hoặc có thực hiện nhưng báo cáo còn sơ sài, chưa phản ánh hết những hoạt động phòng, chống phổ biến VKHDHL trong thực tiễn.

e) Ngân sách nhà nước bảo đảm cho công tác phòng, chống phổ biến VKHDHL còn hạn hẹp, chế độ chưa đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ. Chính sách đối với người làm công tác trong lĩnh vực này chưa được quy định, gây khó khăn trong việc thu hút và đào tạo nguồn nhân lực cho công tác này.

IV. PHƯƠNG HƯỚNG, NHIỆM VỤ TRONG THỜI GIAN TỚI

1. Dự báo tình hình

Thời gian tới, dự báo tình hình thế giới, khu vực tiếp tục diễn biến nhanh chóng, phức tạp, khó đoán định; cạnh tranh chiến lược giữa các nước lớn ngày càng gay gắt, quyết liệt, tiềm ẩn nhiều yếu tố gây mất ổn định; xung đột vũ trang, mâu thuẫn sắc tộc, tôn giáo... leo thang, lan rộng, tác động, ảnh hưởng đến nhiều quốc gia. Khu vực ASEAN cơ bản ổn định nhưng tiềm ẩn nhiều nguy cơ phức tạp; phải đối mặt với nhiều thách thức do sự lôi kéo, tác động của các nước lớn. Trên biển Đông, các hoạt động tranh chấp chủ quyền, diễn ra quyết liệt hơn, nhất là hoạt động trên thực địa của Trung Quốc, Mỹ và đồng minh, làm gia tăng căng thẳng, phức tạp, tiềm ẩn nguy cơ mất an ninh trong khu vực. Các hoạt động phổ biến VKHDHL tiếp tục diễn ra tinh vi, phức tạp, nguy cơ sử dụng VKHDHL luôn hiện hữu; vấn đề VKHDHL và quản lý xuất khẩu các mặt hàng lưỡng dụng tiếp tục được sử dụng để can thiệp vào công việc nội bộ của một số quốc gia.

Trong nước, thuận lợi là cơ bản, song còn nhiều khó khăn, thách thức; phát triển kinh tế - xã hội kết hợp bảo đảm an ninh quốc gia là mục tiêu trọng tâm; hệ

thống pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL tiếp tục được hoàn thiện, đồng bộ, đáp ứng yêu cầu chung của các cơ chế quốc tế. Tuy nhiên, các thế lực thù địch, phản động vẫn tăng cường các hoạt động chống phá Đảng, Nhà nước, lực lượng vũ trang; trên các tuyến biên giới, hoạt động tội phạm đặc biệt là tội phạm xuyên biên giới, khủng bố có chiều hướng phức tạp; thiên tai, dịch bệnh diễn biến thất thường; công tác quản lý các tác nhân hoá học, sinh học, phóng xạ, hạt nhân còn nhiều bất cập, tiềm ẩn nguy cơ bị lợi dụng để phổ biến VKHDHL.

2. Phương hướng, nhiệm vụ

2.1. Hoàn thiện hệ thống pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL. Việc xây dựng và hoàn thiện pháp luật phải bảo đảm các nguyên tắc:

a) Tuân thủ Hiến pháp, pháp luật và điều ước quốc tế về phòng, chống phổ biến VKHDHL mà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là thành viên; bảo vệ lợi ích của Nhà nước, quyền và lợi ích hợp pháp của tổ chức, cá nhân trong hoạt động phòng, chống phổ biến VKHDHL; chủ động phòng ngừa, phát hiện, ngăn chặn và ứng phó kịp thời với các hành vi phổ biến VKHDHL; bảo đảm sự phối hợp chặt chẽ giữa các lực lượng thực thi pháp luật trong thực hiện nhiệm vụ phòng, chống phổ biến VKHDHL; gắn công tác phòng, chống phổ biến VKHDHL với nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, củng cố quốc phòng, an ninh, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội.

b) Giải thích rõ các khái niệm liên quan quan đến phòng, chống VKHDHL như khái niệm VKHDHL, hàng hóa lưỡng dụng, quá cảnh, chuyên tải, dịch vụ môi giới liên quan đến hàng hóa lưỡng dụng và xác định rõ phạm vi của các hoạt động phòng, chống VKHDHL và giao nhiệm vụ cụ thể cho các chủ thể tham gia thực hiện hoạt động này.

c) Kế thừa các quy định của Nghị định số 81/2019/NĐ-CP và khắc phục những tồn tại, hạn chế trong các quy định hiện hành về phòng, chống VKHDHL như: Quy định về thủ tục liên quan đến cấp, gia hạn, điều chỉnh, cấp lại, thu hồi giấy phép đối với các hoạt động liên quan đến phòng, chống VKHDHL, kiểm soát thương mại chiến lược, kiểm soát biên giới và thực thi và nội luật hóa các quy định trong công ước liên quan đến vũ khí hóa học, sinh học và an ninh hạt nhân; quy định cụ thể các hành vi bị cấm và làm rõ hơn các trách nhiệm, quyền hạn của các cơ quan nhà nước trong hoạt động phòng, chống phổ biến VKHDHL, quy định cụ thể hơn về phát hiện, báo cáo các hoạt động tài trợ phổ biến VKHDHL, thanh tra, kiểm tra, cơ chế phối hợp, trao đổi thông tin giữa các cơ quan, tổ chức, cá nhân trong công tác phòng, chống VKHDHL và khắc phục các bất cập khác phát sinh trong quá trình thực hiện Nghị định số 81/2019/NĐ-CP.

d) Quy về cấp phép cho việc sử dụng, nghiên cứu, vận chuyển các tác nhân sinh học, độc tố theo hướng cụ thể, chi tiết, bảo đảm việc kiểm soát chặt chẽ các tác nhân sinh học và độc tố cũng như tạo điều kiện thuận lợi cho các cá nhân, tổ chức thực hiện các thủ tục đề nghị cấp giấy phép này. Mặt khác, các thủ tục về cấp phép đối với việc sử dụng, vận chuyển, nghiên cứu, phát triển, mua bán các mặt hàng lưỡng dụng vì mục đích hòa bình.

d) Hoàn thiện pháp luật về chống tài trợ, phổ biến VKHDHL thông qua việc khắc phục những bất cập phát sinh trong quá trình thực hiện các quy định hiện hành; bảo đảm tính thống nhất, đồng bộ, phù hợp, khả thi của hệ thống pháp luật; tạo điều kiện thuận lợi cho đối tượng báo cáo thực hiện các nghĩa vụ cung cấp thông tin theo quy định; nâng cao hiệu quả thi hành pháp luật cũng như bảo đảm tính tương thích, phù hợp với chuẩn mực và thông lệ quốc tế trong lĩnh vực này.

e) Hoàn thiện khung pháp lý về quản lý nhà nước đối với các hoạt động phòng, chống phổ biến VKHDHL qua việc sửa đổi, bổ sung các quy định về trách nhiệm của cơ quan nhà nước theo hướng: bổ sung trách nhiệm về cấp phép đối với các hoạt động liên quan đến hàng hóa lưỡng dụng, vật liệu hạt nhân, phóng xạ, sinh học, độc tố; xác định cơ quan có thẩm quyền chủ trì xây dựng các danh mục các mặt hàng liên quan đến VKHDHL để làm cơ sở quản lý, kiểm soát, cấp phép; khắc phục những chồng, chéo, bất cập của các quy định hiện hành về trách nhiệm của cơ quan quản lý nhà nước về phòng, chống phổ biến VKHDHL. Bên cạnh đó, bổ sung, xây dựng cơ chế tài chính, cơ chế, chính sách nhằm khuyến khích cá nhân, tổ chức tham gia hoặc công tác trong lĩnh vực này cũng như bảo đảm nguồn kinh phí, cơ sở vật chất cho lực lượng chuyên môn về phòng, chống phổ biến VKHDHL.

g) Bổ sung các chế tài xử lý về hình sự và xử lý vi phạm hành chính, cụ thể: Bổ sung các tội danh liên quan đến phổ biến, tài trợ phổ biến VKHDHL; ban hành nghị định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực phòng, chống phổ biến VKHDHL để đáp ứng yêu cầu quản lý nhà nước, trong đó các hành vi vi phạm hành chính trong lĩnh vực này phải được mô tả rõ ràng, đầy đủ, cụ thể để có thể xác định và xử phạt được trong thực tiễn.

2.2. Tiếp tục thực hiện Kế hoạch triển khai thực hiện Nghị định số 81/2019/NĐ-CP (kèm theo Quyết định số 432/QĐ-TTg), hoàn thành có hiệu quả và chất lượng các nội dung theo Kế hoạch hành động quốc gia về phòng, chống rửa tiền, tài trợ khủng bố, tài trợ phổ biến VKHDHL giai đoạn 2021-2025 (kèm theo Quyết định số 941/QĐ-TTg), Kế hoạch hành động quốc gia thực hiện cam kết của Chính phủ Việt Nam với FATF nhằm góp phần sớm đưa Việt Nam ra khỏi Danh sách giám sát tăng cường của FATF.

2.3. Tiếp tục thực hiện tốt các hoạt động nhằm nâng cao năng lực cho các lực lượng phòng, chống phổ biến VKHDHL của các địa phương và Cơ quan thường trực 81, nâng cao hiệu quả công tác tham mưu, đề xuất dự báo tình hình bảo đảm sẵn sàng ứng phó kịp thời mọi tình huống, không để bị động bất ngờ; đẩy mạnh, mở rộng các hoạt động hợp tác quốc tế nhằm hoàn thiện các cơ chế trao đổi, chia sẻ thông tin và tranh thủ nguồn lực quốc tế trong hoàn thiện khung pháp lý và thực thi hiệu quả phòng, chống phổ biến VKHDHL.

3. Giải pháp thực hiện nhằm nâng cao hiệu quả công tác tổ chức thi hành pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL

a) Tăng cường, đổi mới công tác phổ biến, giáo dục pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL qua việc kết hợp nhiều hình thức phổ biến, giáo dục pháp luật như: Phổ biến pháp luật trực tiếp; tư vấn, hướng dẫn tìm hiểu pháp luật; cung cấp thông tin, tài liệu pháp luật; tổ chức thi tìm hiểu pháp luật; lồng ghép trong hoạt động văn hóa, văn nghệ, sinh hoạt của tổ chức chính trị và các đoàn thể, câu lạc bộ, tủ sách pháp luật và các thiết chế văn hóa tại cơ quan, đơn vị; xây dựng các chương trình giáo dục pháp luật có nội dung liên quan đến phòng, chống phổ biến VKHDHL. Đồng thời, chú trọng ứng dụng công nghệ thông tin, công nghệ số, tuyên truyền, phổ biến trên Cổng thông tin điện tử của Bộ Quốc phòng, hoặc cơ quan, tổ chức, chính quyền địa phương liên quan đến hoạt động phòng, chống phổ biến VKHDHL.

b) Tăng cường công tác phối hợp, công tác chỉ đạo, điều hành, kiện toàn các đơn vị, bộ máy làm công tác phòng, chống phổ biến VKHDHL; nâng cao năng lực chuyên môn, nghiệp vụ cho các cán bộ, công chức kiêm nhiệm công tác này trong các bộ, ngành, địa phương; đẩy mạnh công tác phối hợp, trao đổi, cung cấp thông tin giữa các bộ, ngành, địa phương; xây dựng lực lượng sẵn sàng ứng phó với các sự cố liên quan đến VKHDHL; nâng cao hiệu quả công tác tham mưu, đề xuất dự báo tình hình bảo đảm sẵn sàng ứng phó kịp thời mọi tình huống.

c) Xây dựng chương trình huấn luyện, đào tạo chuyên môn nghiệp vụ, chương trình diễn tập có nội dung cụ thể, phù hợp với tình hình thực tiễn cho các cán bộ, chiến sĩ, công chức, người làm công tác phòng, chống phổ biến VKHDHL nhằm nâng cao năng lực cho các lực lượng này.

d) Bố trí ngân sách, vốn bảo đảm đầu tư đầy đủ cơ sở vật chất, hạ tầng kỹ thuật, hạ tầng công nghệ thông tin, các máy móc, ứng dụng công nghệ thông tin, phương tiện hiện đại phục vụ cho hoạt động chỉ đạo, điều hành cũng như tác nghiệp trong thực tiễn đối với hoạt động phòng, chống phổ biến VKHDHL.

đ) Đẩy mạnh hoạt động hợp tác quốc tế, mở rộng phạm vi hợp tác, đặc biệt trong việc hoàn thiện các cơ chế trao đổi, cung cấp và chuyển giao thông tin giữa cơ quan chức năng của Việt Nam và các tổ chức quốc tế, tổ chức nước ngoài. Bên cạnh đó, hướng công tác hợp tác quốc tế, tranh thủ hỗ trợ kỹ thuật của các chuyên gia, đối tác nước ngoài trong việc xây dựng và hoàn thiện hệ thống pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL cũng như bảo đảm thực hiện các cam kết quốc tế của Việt Nam trong các điều ước quốc tế mà Việt Nam là thành viên.

V. KIẾN NGHỊ

Bộ Quốc phòng xin kiến nghị Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ:

1. Giao Bộ Quốc phòng chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành, địa phương có liên quan lập đề nghị xây dựng Luật Phòng, chống phổ biến VKHDHL, báo cáo Chính phủ trình Ủy ban Thường vụ Quốc hội, Quốc Hội xem xét, đưa vào Chương trình xây dựng pháp luật của Quốc hội khoá XVI.

2. Tiếp tục chỉ đạo các bộ, ngành liên quan nghiên cứu, đề xuất hoàn thiện khuôn khổ pháp lý để đảm bảo tính hiệu lực, hiệu quả trong thi hành trong lĩnh

vực phòng, chống phổ biến VKHDHL: Ban hành các quy định về xử lý vi phạm hành chính trong lĩnh vực phòng, chống phổ biến VKHDHL; hình sự hóa tội phổ biến, tài trợ phổ biến VKHDHL; hoàn thiện cơ chế, hướng dẫn thanh tra, kiểm tra hoạt động phòng, chống phổ biến, tài trợ phổ biến VKHDHL; xây dựng chế độ chính sách cho lực lượng tham gia công tác phòng, chống phổ biến VKHDHL; rà soát các quy định pháp luật có liên quan để kịp thời sửa đổi, bổ sung nhằm bảo đảm khắc phục các bất cập, vướng mắc trong triển khai các quy định pháp luật về phòng, chống phổ biến VKHDHL trong thực tiễn.

3. Chỉ đạo các bộ, ban ngành tăng cường hiệu quả phối hợp trong thực hiện hoạt động phòng, chống phổ biến và tài trợ phổ biến VKHDHL; hoàn thiện các nhiệm vụ được giao theo Quyết định số 432/QĐ-TTg, Quyết định 194/QĐ-TTg; trang bị đầy đủ phương tiện nghiệp vụ cho lực lượng tham gia công tác phòng, chống khủng bố và phòng, chống phổ biến VKHDHL.

Bộ Quốc phòng trân trọng báo cáo./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Bộ trưởng (để b/c);
- Các bộ, cơ quan ngang bộ;
- UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương;
- Vụ Pháp chế/BQP;
- Cục Bảo vệ an ninh Quân đội/TCCT;
- Lưu: VT, BCHH. TT81.

**KT. BỘ TRƯỞNG
THỨ TRƯỞNG**